

ИЛИНО

Илино је аутентично село Источне Србије и налази се на територији општине Бољевац, свега 5 км удаљено од самог центра Бољевца. Налази се н регионалном путу Бољевац – Сокобања, а у подножју планине Ртањ, која употпуњује изглед и дојам самог села.

Први пут се помиње у турском попису из 1455. године, али већ тада је село имало 12 домаћинстава. Села општине Бољевац су добијала имена по разним основама, док је село Илино добило по личном имену, Илија, па се дуго обележавало као Илијно. Становништво је насељено из различитих крајева и у различитим историјским периодима тако да се не зна тачно из којих крајева и који народ је населио први село Илино.

У селу се, све до почетка изградње цркве Св. Илије 1854.године, налазило седиште црквене парохије када је пребачено у Бољевцу као центру општине.

Илино је село са српским живљем и броји данас око 100 сталних насељених мештана, међутим многи Бољевчани још увек имају имања на територији Месне заједнице Илино.

Општина Бољевац је препознала Илино као аутентично место Источне Србије које би, након адекватних интервенција, могло да прерасте својеврсни етно-парк. Зато је локална самоуправа обезбедила средства МЗ Илино којима је саниран објект старе куће у Илину и направљена Завичајна кућа Љубинке Савић-Граси, уметнице из самог села која је била позната и излагала своја дела како у Србији тако и у свету.

Поред уређења Завичајне куће, која садржи збирку уметничких и аутентичних предмета из старине, Општина Бољевац је уложила у санацију и околних објеката МЗ Илино са идејом стварања туристички интересантног комплекса који би био привлачан посетиоцима и полазницима уметничких и старозанатских радионица чиме би се на адекватан начин чувала и препознавала култура овог краја.

„ЕТНО НАСЛЕЂЕ У НАШЕМ ВРЕМЕНУ – ЕЛИОТ“

Назив и врста/тип пројекта

- урбано-рурални пројекти; V

Извор финансирања пројекта

- IPA Cross-border Programme Bulgaria-Serbia,
CCI Number 2007CB16IPO006-2011-2-88;
Subsidy contract: PD 02-29-232/30.07.2014.

Локација(е) где се пројекат реализује

- Водећи партнер на пројекту: Општина Бољевац, Зајечарски округ, Република Србија; партнер на пројекту: Општина Кула, Видински дистрикт, Република Бугарска

Општи циљ пројекта:

Приоритет Програма: Развијање малих инфраструктура
Мера Програма: развијање физичке и информативне инфраструктуре

Општи циљ пројекта

Пројекат, назван: „Етно наслеђе у нашем времену“, доприноси повећању конкурентности туристичке понуде у прекограничном региону.

Специфични циљеви пројекта:

- Специфични циљ 1.

Успоставање Инфо-тренинг етно-центра у Илину (Општина Бољевац) и Кули

- Специфични циљ 2.

Развијање капацитета локалног менталитета и провајдера туристичких услуга у области руралног туризма

Релевантност пројекта:

Општина Бољевац се налази у источној Србији и покрива територију од 827 км². Насеље Бољевац броји 3784 становника, док цела општина 12856.

Општина Кула заузима површину од 291км², док је број популације 4958. Кула се налази у северозападном делу Бугарске.

Проблеми обе општине у прекограничном региону су слични. Највећи проблем обе општине је да се суочавају са интензивним депопулационим процесима који трају више деценија. Најкритичније је у руралним деловима општина, где број становника константно опада јер је присутна стална миграција становништва у урбаније делове општине, или пак даље, ка регионалним центрима земље, односно ка земљама ЕУ.

Оба региона имају добре туристичке потенцијале, већ препознате природне и културне потенцијале, што је видљиво баш на примеру села Илина, насеља које данас броји 100 становника, а налази се у подножју монументалне српске планине Ртањ, на 5 км од насеља Бољевац. Илино се одликује специфичном традиционалном архитектуром, што је одлика и старих здања која се налазе у самој Кули – грађевине датирају из 19. и почетка 20-ог века. Ови потенцијали употпуњују комплетну туристичку понуду оба региона и идентификовани су у пројекту као нова туристичка понуда која, уз адекватну промоцију традиционалног наслеђа, представљају основу будућег развоја обе општине у области руралног туризма.

Досадашњим анализама препознато је неколико проблема који представљају препреке могућем развоју:

- недостатак туристичке инфраструктуре,
- низак ниво туристичких сервиса,
- недефинисана, неинтегрисана и недовољно добро промовисана специфична туристичка понуда оба региона,
- недовољни капацитети стејкхолдера (понуђача туристичких сервиса),
- недовољно предузетничких капацитета у руралном туризму и
- висока стопа незапослености.

У партнерском деловању општина прекограничног региона, пројектом креирамо основ (успостављање физичке и информативне инфраструктуре) одрживог развоја у области руралног туризма.

Општина Бољевац је „Програмом развоја туризма“ још 2003. године, те „Стратегијом одрживог развоја Општине Бољевац за период 2010-2020. година“ предвидела Акциони план са листом приоритетних и капиталних пројеката, где рурални туризам заузима, у неколико сегмената, значајно место у смислу реализације пројеката од инфраструктурног, али и привредно-социјалног значаја.

ЕЛИОТ је усмерен на решавање постојећих проблема и задовољење потреба циљних група:

- изградњом потребне физичке инфраструктуре успостављамо основ одрживог развоја туристичког сектора и дајемо шансу локалним сејкхолдерима (понуђачи туристичких услуга) да промовишу своје капацитете кроз инфо-центар;

- успостављањем информативне инфраструктуре (туристичке инфо-табле, развијање инфо-сајта о туристичкој понуди и услугама, обезбеђивање Wi-Fi интернета на самим локацијама) обезбеђујемо видљивост туристичке понуде оба региона у целисти;

овим активностима директно утичемо на могућност повећања броја туриста јер туристичка понуда и услуге постају корисницима приступачније;

- јачањем капацитета локалног менаџмента у смислу стицања нових знања у управљању туристичким дестинацијама, као и у упознавању са најбољим праксама у овој области, а путем организовања едукативних радионица, обезбеђујемо одрживост – одговорна и едукована управа је основ сваког економског развоја која даје позитиван правац локалним развојним процесима.

- Јачањем капацитета локалних понуђача туристичких услуга – путем организовања едукативних радионица – постојећим и потенцијалним понуђачима туристичких услуга пружиће прилику домаћинствима оба региона да унапреде или покрену туристичке услуге на најбољи могући начин, што би могло да им пружи нове или додатне приходе и обезбеди економску стабилност на дужи рок, што на крају доприноси ублажавању критичних проблема:

- ублажавање депопулационих процеса у обе општине, као и

- смањење стопе незапослености.

Циљне групе:

- Локални менаџмент, запослени у области туризма (100),

- Локална домаћинства, односно пружаоци туристичких услуга – постојећи и потенцијални (100)

- Туристи- домаћи и страни гости, студенти архитектуре, конзументи руралне туристичке понуде (1000)

Директни корисници:

- Локални менаџмент, запослени у области туризма (100),

- Локална домаћинства, односно пружаоци туристичких услуга – постојећи и потенцијални (100)

Финални корисници:

- Грађани општина укључених у пројекат (22000)

- Туристи (10000)

Пројектом се ни на који начин не угрожава животна средина, напротив: предвиђено је да се објекат инфо-центра уклопи архитектонским и грађевинским одликама у

природну целину али и амбијенталну слику старог села (Илино-Бољевац, Србија), односно мале вароши са почетка 20-ог века (Кула, Бугарска). Објект у Илину се гради у комплексу старе школе, Завичајне куће Љубинке Савић-Граси и кречњачког Илинског врела, на слободној парцели. Постојеће објекте Општина Бољевац је реконструисала, отргла од заборава и ставила у функцију.

Посебни допринос пројекта је што ће најтеже запослива категорија становништва-жене, домаћице, старије од 40 година - добити прилику да развију независну егзистенцију.

Партнери на пројекту: Општина Бољевац (Република Србија) и Општина Кула (Република Бугарска) индивидуално су одговорне за вођење својих финансија, процедура јавних набавки по ИПА ПРАГ систему, изградњу односно санацију инфраструктуре и анимирање локалних стејкхолдера. Размена знања и искустава биће упражњавана приликом реализовања едукативних радионица, на свим нивоима и обема локацијама. Општине заједно развијају интернет сајт, промотивне материјале (израда промотивних материјала је појединачна одговорност сваког партнера) и заједно организују и учествују у свим промотивним активностима.

Опис пројекта и његових ефеката

- Пројекат „Етно наслеђе у нашем времену“ усаглашен је са Стратегијом одрживог развоја Општине Бољевац за период 2010-2020. година у неколико приоритета:

- Област: Инфраструктура и окружење; Приоритет-3: равномерни инфраструктурни развој на територији целе општине; општи циљ: Плански развијена инфраструктура и ефикасно коришћење свих видова енергије у условима очуване и унапређене животне средине; специфични циљ -2: Унапређена туристичка понуда; активност – 4: Програм развоја етно-туризма.

- Област: Инфраструктура и окружење; Приоритет-3: равномерни инфраструктурни развој на територији целе општине; општи циљ: Плански развијена инфраструктура и ефикасно коришћење свих видова енергије у условима очуване и унапређене животне средине; специфични циљ – 3: стварање нових туристичких садржаја; активност -5: Реконструкција, санација и уређење свих природних, културних и историјских објеката и локалитета.

- Област: Економија; Приоритет-2: Развој туризма кроз искоришћавање природних и унапређење туристичких потенцијала; општи циљ: Стварање повољног амбијента за инвестирање у развој привреде, пољопривреде и туризма зарад повећања запослености и јачања конкурентности; специфични циљ – 1: Повећан број туриста за 50%; активност -1: Програм унапређења туристичке понуде.

- Област: Управљање; Приоритет-1: Јачање институционалних капацитета за развој; општи циљ: Самостално и одговорно управљање кроз оспособљавање институција и неговање партнерских односа на свим нивоима; специфични циљ – 1: Институционални капацитети препознати, међусобно повезани и делотворни; активност -1: Унапређење рада друштвених организација и удружења грађана као партнера локалне самоуправе.

Акциони план Стратегије одрживог развоја Општине Бољевац за период 2010-2020. година доступан је на интернет презентацији Општине Бољевац:

<http://www.boljevac.org.rs/KTabla/Editori/spaw2/uploads/files/REVIZIJA-LSDS-akcioni-plan-tabela-Boljevac.pdf>

Релевантни документи ЕУ су Лисабонска стратегија и ЕУ СДС. Ове стратегије препознају економске, социјалне и еколошке циљеве.

Постојећи Заједнички програмски документи Програма прекограничне сарадње су главни инструменти за развој прекограничне сарадње и они су више отворени за такозване "меке мере", кроз финансирање пројеката за друштвено-економску помоћ, културне и медијске сарадње, унапређење образовања и вештина, итд .

Стратегија регионалног развоја Бугарске идентификује значај иницијатива заведених као Приоритет бр. 5; СО 1: Развој прекограничне сарадње се дефинише као питање од великог значаја за превазилажење структурних проблема пограничних области, као последица њиховог периферне локације.

Национална стратегија одрживог развоја Републике Србије поставља циљеве у туризму као: унапређење смештајних капацитета, развој МСП-а у туризму и система заштите потрошача; Развој нових туристичких понуда;

Стратегија развоја туризма у Србији, идентификује кључне производе за рурални туризам: Сеоски туризам - посебно у источној Србији, Еко-сеоски туризам, Етно-сеоски туризам и комбиноване форме.

Очекивани резултати Пројекта – Општина Бољевац (Република Србија):

- Изграђен, опремљен и оформљен инфо-туристички етно-центар у Илину - територија општине Бољевац;
- Постављена туристичка сигнализација за инфо-туристички етно-центар у Бољевцу;
- Обезбеђен и доступан интернет за инфо-туристички етно-центар у Бољевцу;
- Израђена тројезична интернет презентација (сајт) Пројекта (у сарадњи са пројектним партнером);
- Креиран, обезбеђен и дистрибуиран пропагандни и радни материја са ознакама Пројекта и донатора: радне свеске (100 ком.), хемијске оловке (100 ком.), стикери (100 ком.), фасцикле (100 ком.), шоље (100 ком.), папирне кесе (100 ком.), рол-ап (2 ком.), туристичка монографија (200 ком.), пропагандни плакати (500 ком.).
- Одржан тродневни тренинг за локални менаџмент у туризму (учеснике тренинга делегирају оба партнера);
- Одржана два модула дводневних тренинга за стејкхолдере Бољевца;
- Одржана завршна промоција Пројекта – прес-конференција.

Очекивани резултати – Општина Кула (Република Бугарска):

- Саниран објекат културног наслеђа и оформљен инфо-туристички етно-центар у Кули;
- Постављена туристичка сигнализација за инфо-туристички етно-центар у Кули;
- Обезбеђен и доступан интернет за инфо-туристички етно-центар у Кули;
- Израђена тројезична интернет презентација (сајт) Пројекта (у сарадњи са пројектним партнером);
- Креиран, обезбеђен и дистрибуиран пропагандни и радни материја са ознакама Пројекта и донатора;
- Одржана два модула дводневних тренинга за стејкхолдере Куле;
- Одржана завршна промоција Пројекта – прес-конференција.

Очекује се да ће сви доносиоци одлука, обе партнерске општине, и верификовани туристички радници успешно проћи обуку из области дестинационог туризма (25 учесника); 13 стејкхолдера Бољевца (и још толико у Кули) похађаће два модула едукативних радионица.

Пројектне активности и извештаји биће доступни јавности путем интернет презентације пројекта, званичних општинских интернет презентација, локалних и регионалних медија.

Пројектом се успоставља могућност умрежавања новоформираних инфо-центра са другим сличним центрима у прекограничном региону.

Општина Бољевац је већ планирала правац развоја свог инфо-центра у Илину. Туристичка организација општине Бољевац добиће свој информативни пулт и моћи да реализује, у име локалне самоуправе, низ обавезних активности, као што су: организација семинара, обука, итд. У оквиру инфо-центра постоје, поред мултимедијалних учионица, и две радионице за старе традиционалне занате. Обуке заинтересованих обављаће волонтерско удружење „Искон“ које негује израду традиционалних рукотворина (поседују лицецну за израду занатских производа од вуне). Просторије ће такође користити и остале општинске организације и удружења за реализацију својих специфичних активности.

Инфо-центар у Кули ће имати сличну улогу у будућности, уз редовне и повремене изложбе етнографске збирке, која ће бити део музејске колекције.

Етно-музејску збирку експоната Бољевац већ чува и излаже у Завичајној кући Љубинске Савић-Граси која припада амбијенталној целини Инфо-туристичког етно-центра у Илину, али је збирка тематски ограничена, а простор недовољних капацитета да прихвати и чува постојеће експонате, тако да ће нов објекат у Илину бити додатни простор за излагање етнографског блага Бољевца.

Инфо-центри ће се првенствено користити и за додатне тренинге и семинаре за пружаоце услуга у туризму.